

IV

(Zawiadomienia)

ZAWIADOMIENIA INSTYTUCJI I ORGANÓW UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

Konkluzje Rady w sprawie wspólnego planowania badań naukowych w Europie w odpowiedzi na ważne wyzwania społeczne

(2009/C 24/04)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

POWOŁUJĄC SIĘ NA

- swoją rezolucję w sprawie CREST (28 września 1995 r.)⁽¹⁾, w której komitet ten upoważnia się w szczególności do „promowania koordynowania przez Wspólnotę i państwa członkowskie działań w dziedzinie badań i rozwoju podejmowanych w celu uspołnienienia polityk krajowych z polityką Wspólnoty”;
- swoje rezolucje w sprawie utworzenia europejskiej przestrzeni badań i innowacji (15 czerwca 2000 r.) i w sprawie urzeczywistnienia europejskiej przestrzeni badań i innowacji: wytyczne dotyczące działań Unii w zakresie badań naukowych (2002–2006) (16 listopada 2000 r.);
- swoje konkluzje w sprawie postępów w rozwoju europejskiej przestrzeni badawczej i nadania tempu procesowi nowego tempa (26 listopada 2002 r.);
- zieloną księgę Komisji „Europejska przestrzeń badawcza: nowe perspektywy”;
- swoje konkluzje w sprawie przyszłości nauki i techniki w Europie (23 listopada 2007 r.);
- swoje konkluzje w sprawie komunikatu Komisji zatytułowanego „Europejski strategiczny plan w dziedzinie technologii energetycznych (plan EPSTE) — droga do niskoemisyjnych technologii przyszłości” (28 lutego 2008 r.);
- swoje konkluzje w sprawie zapoczątkowania „procesu lublańskiego” — ku pełnemu urzeczywistnieniu europejskiej przestrzeni badawczej (30 maja 2008 r.);

— swoje konkluzje w sprawie wspólnego zaangażowania państw członkowskich w walkę z chorobami zwyrodnieniowymi ośrodkowego układu nerwowego, szczególnie chorobą Alzheimerera (26 września 2008 r.);

— swój dokument dotyczący kluczowych zagadnień w roku 2008: wkład Rady ds. Konkurencyjności w wiosenne posiedzenie Rady Europejskiej (25 lutego 2008 r.); w dokumencie tym Rada zachęciła państwa członkowskie i Komisję do dalszego opracowywania inicjatyw na rzecz wspólnego planowania badań w dziedzinach, w których jest to właściwe, co pozwoli na bardziej strategiczne i usystematyzowane podejście do uruchamiania nowych wspólnych programów i wspólne ogłaszanie zaproszeń do składania wniosków w sprawie projektów;

— konkluzje Rady Europejskiej z 13 i 14 marca 2008 r., w których rozpoczęto nowy cykl odnowionej strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia (2008–2010) i w których potwierdzono, że w celu pełnego rozwoju potencjału obywateli Europy w zakresie innowacyjności i kreatywności należy zwrócić szczególną uwagę na opracowywanie nowych inicjatyw w zakresie wspólnego planowania badań naukowych;

1. STWIERDZA, że w kontekście globalizacji i wzrostu światowej konkurencji Europa uświadamia sobie, że istnieją wspólne wyzwania społeczne, którym żadne z państw członkowskich nie jest w stanie samodzielnie stawić czoła. Przykładowo, niektóre kwestie związane ze zmianami klimatycznymi, starzeniem się społeczeństwa, zaopatrzeniem w energię, wodę lub żywność, finansami i bezpieczeństwem banków⁽²⁾ nabierają obecnie takiego znaczenia, że Europa musi przygotować celniejszą, lepiej skoordynowaną, spójniejszą i bardziej wszechstronną odpowiedź na te wyzwania;

⁽¹⁾ Dz.U. C 264 z 11.10.1995, s. 4.

⁽²⁾ Kwestie tu wymienione nie przesądzą o zagadnieniach, które zostaną objęte wspólnym planowaniem i ostatecznie wybrane.

2. PRZYPOMINA, że w poszczególnych państwach członkowskich, także na szczeblu regionalnym, na badania naukowe przeznaczają się znaczne kwoty ze środków publicznych, i ZWRACA UWAGĘ na potrzeby i możliwości — naukowe, finansowe lub w zakresie zasobów ludzkich — ściślejszej współpracy między państwami członkowskimi; współpraca ta, polegająca na realizacji wspólnych inicjatyw mających na celu odpowiedź na ważne wyzwania społeczne, służy zwiększeniu zdolności Europy do przekucia wyników badań prowadzonych na jej terytorium w wymierne korzyści dla swojego społeczeństwa i globalnej konkurencyjności swojej gospodarki;
  3. PODKREŚLA, że instrumenty wspólnotowe związane z programem ramowym w zakresie badań i rozwoju technologicznego, takie jak ERA-Net, ERA-Net+ oraz inicjatywy oparte na art. 169, odgrywają ważną rolę w mobilizowaniu zasobów naukowych i finansowych państw członkowskich w realizacji inicjatyw badawczo-rozwojowych leżących we wspólnym interesie oraz ZACHĘCA do dalszego stosowania tych instrumentów, by razem stawić czoła ważnym wyzwaniom społecznym
  4. UZNAJE również znaczenie bieżących działań mających na celu koordynację programów realizowanych przez agencje krajowe i organizacje badawcze w różnych państwach członkowskich, także na szczeblu regionalnym, przez organizacje międzynarodowe, oraz dzięki inicjatywom transgranicznym i międzyrządowym w tej dziedzinie (EUREKA, COST); ZACHĘCA także do dalszego wykorzystywania tych działań;
  5. UZNAJE, że narasta potrzeba przyjęcia nowego, bardziej strategicznego podejścia, które uzupełni instrumenty regionalne, krajowe, międzyrządowe i wspólnotowe już stosowane do łączenia lub koordynowania krajowych działań badawczo-rozwojowych. Podejście to powinno polegać na wspólnym określeniu wyzwań społecznych leżących we wspólnym interesie i na zwiększonym zaangażowaniu politycznym państw członkowskich na rzecz przygotowania wspólnych lub uzgodnionych reakcji, co pozwoli zwiększyć skuteczność i wydajność finansowania ze środków publicznych działalności badawczo-rozwojowej w Europie;
  6. W tym kontekście pozytywnie OCENIA koncepcję i cele wspólnego planowania; zostały one określone w komunikacie Komisji zatytułowanym „Wspólne planowanie badań naukowych — współpraca na rzecz skutecznego sprostania wspólnym wyzwaniom”, w którym wezwano państwa członkowskie do działań na rzecz pogłębienia współpracy w dziedzinie badań i rozwoju, by lepiej stawić czoła ważnym wyzwaniom społecznym na skalę europejską lub światową, w odniesieniu do których badania publiczne mają szczególne znaczenie;
  7. PODKREŚLA, że przy całkowitym uwzględnieniu kompetencji państw członkowskich i regionów w zakresie wyboru swoich polityk dotyczących badań i innowacji i przyznawania należnych środków państwa członkowskie oraz państwa uczestniczące w programie ramowym w zakresie badań i rozwoju technologicznego powinny brać udział we wspólnym planowaniu dobrowolnie i zgodnie z zasadami „zmiennej geometrii” i otwartego dostępu; Uczestnictwo we wspólnym planowaniu powinno opierać się także na dosko-
- nałości naukowej i na pełnym wykorzystaniu potencjału badawczego jego członków;
  8. ZACHĘCA państwa członkowskie, by przy wsparciu Komisji rozważyły, jaki jest najlepszy sposób rozwiązania następujących kwestii podczas opracowywania i realizacji wspólnego planowania:
    - spójne podejście do procedur wzajemnej oceny,
    - spójne podejście do działań prognostycznych i dokonywania oceny wspólnych programów,
    - spójne podejście do finansowania badań prowadzonych w ramach współpracy transgranicznej przez organy krajowe lub regionalne,
    - prowadzenie skutecznych działań mających na celu optymalne upowszechnianie i wykorzystanie wyników badań, m.in. przez wspólne wzorce w zakresie ochrony praw własności intelektualnej, zarządzania nimi i dzielenia się tymi prawami,
    - zaangażowanie różnych środowisk naukowych oraz, w odpowiednich przypadkach, środowisk przemysłowych;
  9. UWAŻA, że w określeniu zagadnień podlegających wspólnemu planowaniu powinny pomóc poniższe kryteria:
    - wystarczające i rzeczywiste zaangażowanie odnośnych państw członkowskich,
    - dane zagadnienie dotyczy wyzwania europejskiego lub globalnego i jest dostatecznie ukierunkowane na jasne i realistyczne cele, które można wyznaczyć i których osiągnięcie można śledzić,
    - dane zagadnienie wnosi wyraźną dodatkową wartość do całości aktualnych badań finansowanych z krajowych i wspólnotowych środków publicznych, zarówno pod względem korzyści skali, jak i lepszego zakresu tematycznego,
    - w opracowywanie zagadnienia zostały zaangażowane odpowiednie zainteresowane strony na szczeblu regionalnym, krajowym i europejskim, w tym — w odpowiednich przypadkach — przedstawiciele sektora prywatnego oraz środowisk naukowych i agencje finansujące,
    - podejście we wspólnym planowaniu umożliwia przełożenie wyników badań będących dobrem publicznym na korzyści dla obywateli europejskich i dla konkurencyjności europejskiej, a także pozwala zwiększyć skuteczność i oddziaływanie finansowania publicznego w dziedzinie badań i rozwoju dzięki najważniejszym inicjatywom publicznym w tej dziedzinie;
  10. ZWRACA SIĘ do państw członkowskich o podjęcie współpracy w ramach specjalnego składu CREST (dalej zwanego grupą wysokiego szczebla ds. wspólnego planowania lub GPC) w celu określenia, zgodnie z mandatem znajdującym się w załączniku, zagadnień podlegających wspólnemu planowaniu wybranych w wyniku szerokich konsultacji społecznych z przedstawicielami różnych regionalnych, krajowych i europejskich środowisk naukowych oraz, w stosownych przypadkach, sektora prywatnego.

Uwzględniając warunki ramowe określone w pkt 8, w każdym wniosku dotyczącym zagadnienia przedstawionym GPC przez co najmniej jednego z jego członków należy opisać wstępne propozycje dotyczące wspólnej wizji inicjatyw wspólnego planowania, zarządzania nimi oraz ich realizacji. Każdy wniosek dotyczący zagadnienia, które ma podlegać wspólnemu planowaniu, musi zostać oceniony przez GPC na podstawie kryteriów określonych w pkt 9.

11. ZWRACA SIĘ do GPC, by we właściwym czasie określił i uzasadnił pierwszą ograniczoną listę zagadnień podlegających wspólnemu planowaniu; oraz ZWRACA SIĘ do Komisji, w ramach jej kompetencji, o przedstawienie wniosku dotyczącego zalecenia Rady mającego na celu wdrożenie inicjatyw wspólnego planowania odpowiadających zagadnieniom określonym przez GPC, wraz z opisem stanu badań w zakresie każdego z tych zagadnień, tak aby Rada mogła przyjąć inicjatywy dotyczące wspólnego planowania nie później niż w roku 2010;
12. PODKREŚLA, że wspólne planowanie jest procesem prowadzonym przez państwa członkowskie i że rolą Komisji jest ułatwienie określenia i przekazywania wsparcia w zależności od potrzeb.
13. W związku z tym KŁADZIE NACISK na potrzebę przeanalizowania przydatności i potencjału istniejących instru-

mentów regionalnych, krajowych, wspólnotowych i międzyrządowych, by stawić czoła określonym wyzwaniom społecznym, oraz ZWRACA SIĘ DO Komisji, by dokonała tej analizy w ścisłym porozumieniu z innymi zainteresowanymi stronami i zapewniła informacje dotyczące najważniejszych instrumentów radzenia sobie z tymi wyzwaniami;

14. OCENIA, że konieczne jest rozpoczęcie pilotażowej inicjatywy wspólnego planowania dotyczącego walki z chorobami zwyrodnieniowymi ośrodkowego układu nerwowego, szczególnie z chorobą Alzheimera, oraz ZWRACA SIĘ do Komisji o przedłożenie wniosku dotyczącego zalecenia Rady mającego na celu rozpoczęcie realizacji tej pilotażowej inicjatywy w najbliższym możliwym terminie w 2009 roku;
15. OCENIA, że całość procedur dotyczących wspólnego planowania badań naukowych na skalę europejską musi zostać poddana analizie w ramach ogólnego podejścia zmierzającego do zoptymalizowanego zarządzania europejską przestrzenią badawczą zgodnie z procesem lublańskim.
16. w związku z niniejszymi konkluzjami ZWRACA SIĘ do komitetu CREST, by co dwa lata przedstawiał Radzie sprawozdanie w sprawie wspólnego planowania; oczekuje się, że pierwsze sprawozdanie zostanie złożone w roku 2010.

ZAŁĄCZNIK

Mandat grupy wysokiego szczebla ds. wspólnego planowania (GPC)

1. GPC
    - a) jest specjalnym składem CREST, w którym zasiadają przedstawiciele wysokiego szczebla z państw członkowskich i Komisji, a także, w odpowiednich przypadkach, z państw uczestniczących;
    - b) będzie działać pod przewodnictwem przedstawiciela państwa sprawującego prezydencję Rady;
    - c) będzie odpowiedzialna za ciągłe określanie ewentualnych zagadnień podlegających wspólnemu planowaniu wybranych w wyniku szerokich konsultacji z przedstawicielami różnych regionalnych, krajowych i europejskich środowisk naukowych, a także, w odpowiednich przypadkach, innych zainteresowanych stron publicznych i prywatnych wymienionych w pkt 10;
    - d) w tych ramach będzie zobowiązana do oceniania poszczególnych przedstawianych mu propozycji na podstawie kryteriów wymienionych w pkt 9;
    - e) będzie uczestniczyć w przygotowaniu debat i decyzji Rady ds. Konkurencyjności dotyczących wspólnego planowania, w granicach mandatu CREST i nie wchodząc w zakres kompetencji Komitetu Stałych Przedstawicieli;
    - f) będzie inicjować refleksję nad zagadnieniami, o których mowa w pkt 8.
  2. W ramach swoich kompetencji Komisja wspiera prace GPC.
  3. Przed końcem stycznia 2009 roku państwa członkowskie wyznaczą swoich przedstawicieli, którzy będą uczestniczyć w posiedzeniach GPC.
-